

НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАУКОВО-МЕТОДИЧНА ЛАБОРАТОРІЯ
З ПИТАНЬ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ОСВІТИ МОЗ УКРАЇНИ

ІНФОРМАЦІЙНА ДОВІДКА
про результати соціологічного опитування
«Оцінка якості освітньої програми,
викладання освітніх компонентів та освітнього середовища НФаУ»
освітньо-професійна програма
«Технології парфумерно-косметичних засобів»
(ступінь вищої освіти – магістр)»

У грудні 2023 року з метою оцінки рівня задоволеності здобувачів вищої освіти якістю викладання освітніх компонентів, якістю освітньої програми та освітнього середовища НФаУ Науково-методичною лабораторією з питань фармацевтичної освіти проведено опитування здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньо-професійною програмою «Технології парфумерно-косметичних засобів» (ступінь вищої освіти – магістр).

В опитуванні взяли участь 218 здобувачів вищої освіти 1-5 року навчання (73,4% від генеральної сукупності, N=297), денної (39,9% респондентів) та заочної (60,1%) форми здобуття освіти. Опитування проводилося у дистанційній формі із застосуванням Google-форм. Респондентам необхідно було дати відповіді на питання відкритого та закритого типу щодо різних аспектів освітнього процесу та умов освітнього середовища у НФаУ. Також здобувачам вищої освіти було запропоновано висловити свою думку щодо якості викладання освітніх компонентів, що вони вивчали в осінньому семестрі 2023-24 н.р., а саме:

1. Аналітична хімія	10. Загальна та неорганічна хімія
2. Апаратна косметологія	11. Інновації в естетичній корекції шкіри
3. Аптечна технологія ліків	12. Клінічна фармація та фармацевтична опіка
4. Ароматологія	13. Медична та біологічна фізика
5. Біологія з основами генетики	14. Методи корекційної техніки
6. Броматологія	15. Методологія та логіка наукових досліджень
7. Військово-медична підготовка та медицина надзвичайних ситуацій	16. Мікробіологія з основами імунології
8. Вступ до фаху (історія косметології і ароматології)	17. Органічна хімія
9. Дерматологія	18. Основи косметичної хірургії

19. Основи практичної косметології	28. Фармакологія
20. Патологічна фізіологія	29. Фармацевтична ботаніка
21. Перша долікарська допомога з ознайомчою медичною практикою	30. Фармацевтична хімія
22. Соціальна фармація	31. Фармацевтичне та парф.-косм. товарознавство
23. Соціологія	32. Фармацевтичний маркетинг та менеджмент
24. Технологія ПКЗ промислового виробництва	33. Фізична та колоїдна хімія
25. Українська мова за професійним спрямуванням	34. Фізичне виховання
26. Управління якістю	35. Фізіологія та анатомія людини
27. Фармакогнозія з практичною роботою на дослідному полі	36. Філософія, етика та естетика

Загальна оцінка освітньої програми здобувачами вищої освіти

На думку учасників опитування, освітня програма, за якою вони навчаються, її зміст цілі та результати навчання *скоріше відповідають останнім тенденціям розвитку сфери професійної діяльності* (середній показник – 4,2 за п'ятибальною шкалою). Також здобувачі вищої освіти схиляються до думки, що навчання за освітньою програмою в цілому *сприятиме розвитку соціальних навичок – soft skills* (здатність працювати в команді, адаптації та дії в новій ситуації, креативність, комунікативні та організаторські навички, особистісний розвиток і ерудованість) – середній показник 4,12 за п'ятибальною шкалою. Переважна більшість опитаних (82,3%) вважає, що навчання за освітньою програмою *скоріше сприятиме можливості легко отримати роботу* після закінчення університету.

Здобувачі вищої освіти зазначають, що навчаючись за програмою, вони мають можливість формувати та реалізовувати індивідуальну освітню траєкторію через: участь у науково-дослідницькій діяльності, вибір освітніх компонентів вільного вибору за власним інтересом, участь у діяльності органів студентського самоврядування, в обговоренні та вирішенні питань удосконалення освітнього процесу та освітньої програми, поєднання навчання і роботи, можливість впливати на більш детальний розгляд теми в рамках курсу, вибір тематики наукових досліджень, кваліфікаційних робіт, можливість залучення до міжнародної академічної спільноти (табл. 1).

Таблиця 1

Розподіл відповідей на питання «Оцініть, в якій мірі Ви можете реалізовувати свою індивідуальну освітню траєкторію в НФаУ за окремими характеристиками?», %

№	Характеристики	є можливість	не має можливості	важко відповісти
1	Брати участь у науково-дослідних проєктах, конференціях, конкурсах	73,5	13,4	13,1
2	Вибирати освітні компоненти вільного вибору за власним інтересом	77,4	11,4	11,2
3	Брати участь у діяльності органів студентського самоврядування	72,3	13,2	14,5
4	Брати участь в обговоренні та вирішенні питань удосконалення освітнього процесу та освітньої програми	71,8	10,5	17,7
5	Впливати на вибір тематики наукових досліджень, кваліфікаційних робіт	70,9	14,3	14,8
6	Здійснювати трудову діяльність у позанавчальний час	70,4	11,5	18,1
7	Впливати на більш детальний розгляд теми, в якій зво зацікавлений, в рамках курсу	69,4	12,7	17,9
8	Можливість залучення до міжнародної академічної спільноти (виступи на міжнародних конференціях, публікації, участь у наукових/освітніх проєктах)	66,5	16,7	16,8
9	Навчатися одночасно за декількома освітніми програмами / у декількох закладах вищої освіти	50,9	20,5	28,6

Оцінка здобувачами вищої освіти організації освітнього процесу

На початку вивчення курсу освітньої компоненти викладач інформує здобувачів вищої освіти про *ціль та зміст, очікувані результати навчання за дисципліною, порядок та критерії оцінювання*. Результати опитування показали, що переважна більшість здобувачів вищої освіти, що навчаються за програмою, володіє такою інформацією (в середньому 94,7 % респондентів) – рис.1.

Отримані дані свідчать про те, що в цілому здобувачі вищої освіти задоволені *організацією освітнього процесу та якістю викладання освітніх компонент* (середній бал 4,13 серед усіх характеристик за всіма освітніми компонентами). В табл. 2 представлені середні бали за характеристиками, що оцінюються.

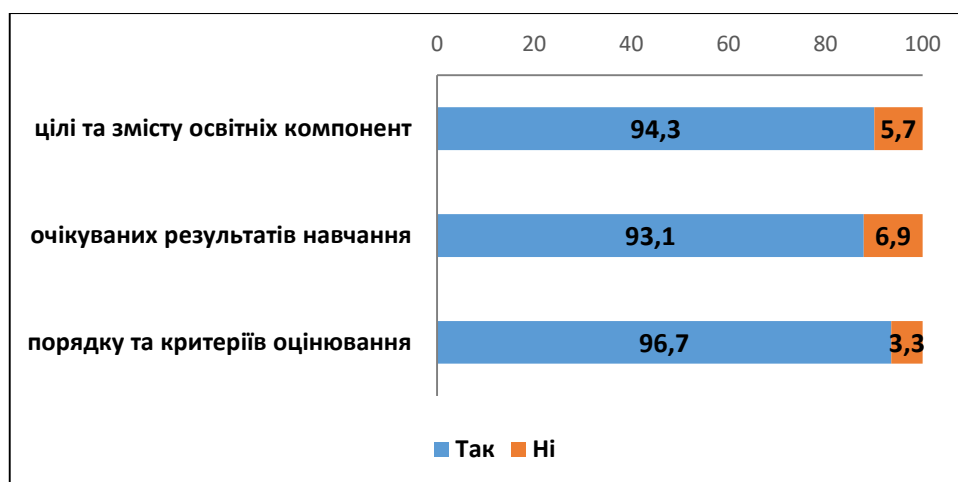

Рис. 1. Розподіл відповідей респондентів на питання «Чи володієте Ви інформацією щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання, порядку та критеріїв» (середні показники за всіма освітніми компонентами), %

Таблиця 2

Рівень задоволеності здобувачів вищої освіти організацією освітнього процесу за характеристиками (за п'ятибальною шкалою¹)

№	Характеристика	Середнє
1	Зрозумілість процедур повторного проходження контрольних заходів	4,31
2	Вчасність та доступність інформації про форми контролю знань та критерії оцінювання	4,26
3	Зміст і структурування навчального матеріалу освітніх компонент	4,21
4	Форми контролю знань	4,18
5	Рівень якості викладання освітніх компонент в цілому	4,17
6	Форми і методи навчання	4,14
7	Забезпеченість навчально-методичними матеріалами (підручники, посібники тощо)	4,11
8	Об'єктивність оцінювання контрольних заходів	4,05
9	Визначення часу на засвоєння освітніх компонент (семестр, рік навчання)	4,03
10	Обсяг часу, що виділяється на вивчення освітніх компонент	4,01
11	Організація дистанційного навчання у період воєнного стану	4,00
Середнє		4,13

Переважну частину здобувачів вищої освіти (82,4%), що навчаються за освітньою програмою, влаштовує процедура інформування про освітні компоненти, що пропонуються на вибір – рис. 2.

¹ Аналізується відповідно до рівнів: $\geq 4,5$ – «задоволений», $\geq 3,5$ і $< 4,5$ – «скоріше задоволений», $\geq 2,5$ і $< 3,5$ – «частково задоволений, частково ні», $\geq 1,5$ і $< 2,5$ – «скоріше не задоволений», $< 1,5$ – «незадоволений».

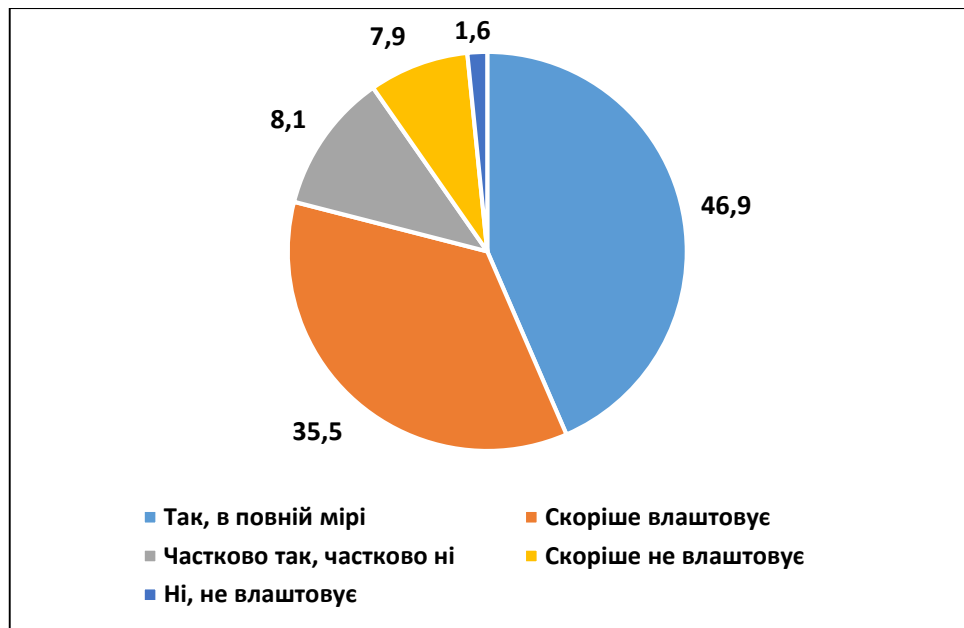

Рис. 2. Розподіл відповідей на питання «Чи влаштовує Вас процедура інформування про освітні компоненти, що пропонуються на вибір?», %

Переважає більшість опитаних здобувачів вищої освіти оцінює *власне навчальне навантаження як помірне* (рис. 3)

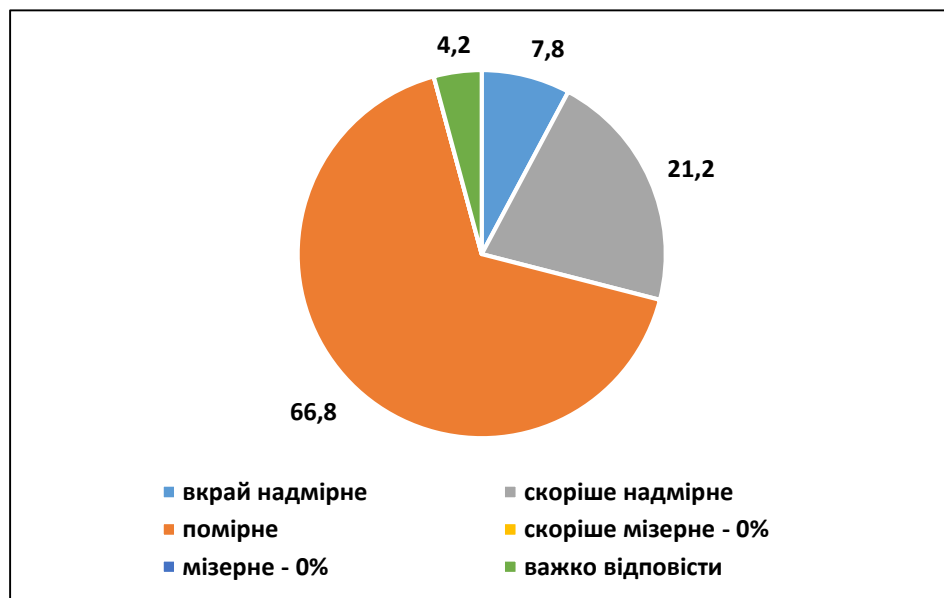

Рис. 3. Оцінка здобувачами вищої освіти рівня власного навчального навантаження (розподіл відповідей), %

Серед учасників опитування 52,9% вже проходили практичну підготовку або проходять зараз відповідно до навчального плану. Ці здобувачі вищої освіти *скоріше задоволені організацією практичної підготовки* (4,18 за п'ятибальною шкалою) та *власним рівнем розвитку компетентностей, здобутих під час практики* (4,15).

Результати опитування показали, що, на думку здобувачів вищої освіти, *рівень професійної майстерності викладачів* освітньої програми можна оцінити як вище середнього – середній бал² 4,51 за п'ятибальною шкалою (табл. 3).

Таблиця 3

Оцінка здобувачами рівня професійної майстерності викладачів (за п'ятибальною шкалою)

№	Характеристика	Середній бал
1	Вміння застосовувати інноваційні методи викладання, дистанційні технології навчання	4,54
2	Зрозумілість і доступність викладання матеріалу	4,52
3	Доброзичливість і тактовність зі здобувачами вищої освіти	4,50
4	Вміння викликати і підтримувати інтерес до освітньої компоненти	4,50
5	Підтримка вміння здобувача вищої освіти самостійно вчитися і водночас забезпечення його супроводу	4,49
Середнє		4,51

Оцінки рівня задоволеності різними аспектами освітнього процесу були доповнені відповідями учасників опитування на відкритті питання анкет оцінки якості викладання освітніх компонент: *«Що найбільше сподобалося під час вивчення освітньої компоненти?»*, *«Що не сподобалося і що можна змінити?»*.

Більшість відповідей респондентів була пов'язана з позитивними враженнями, а саме: цікава подача матеріалу, розбір конкретних ситуаційних завдань, ставлення викладача до здобувачів вищої освіти та до свого предмету, цікавий матеріал, актуальність інформації, доброзичливість і розуміння викладача, відео-уроки та цікаві, добре структуровані презентації.

Серед найбільш поширених пропозицій здобувачів вищої освіти щодо покращення якості викладання освітніх компонент можна виділити: збільшити кількість практичних занять, збільшити кількість відео-матеріалів, особливо щодо проведення конкретних косметичних процедур.

² Середній бал – розраховане зважене середнє, що аналізується відповідно до рівнів: середній бал $\geq 4,5$ – високий рівень, ≥ 4 і $< 4,5$ – вище середнього, ≥ 3 і < 4 – середній, ≥ 2 і < 3 – нижче середнього, ≥ 1 і < 2 – низький рівень.

Оцінка освітнього середовища й механізмів підтримки у НФаУ

В межах оцінки освітнього середовища здобувачі вищої освіти відповіли на питання щодо інформаційних ресурсів університету, політики академічної доброчесності, механізмів підтримки у вирішенні проблемних ситуацій. Більшість опитаних зазначає, що інформація щодо освітніх програм, освітнього процесу, науково-дослідної роботи, роботи деканатів та підрозділів, міжнародної діяльності, позанавчальної діяльності представлена на *Інтернет-ресурсах університету у достатньому об'ємі* (в середньому 82,2% вважають наявну інформацію достатньою). Також здобувачі вищої освіти даної освітньої програми мають доступ до навчально-методичної літератури, які надає *Наукова бібліотека університету* (скоріше задоволені можливостями доступу – 4,18 за п'ятибальною шкалою).

Більшість здобувачів вищої освіти (88,1%), що брали участь в опитуванні, *ознайомлені з політикою, стандартами і процедурами дотримання академічної доброчесності*, що діють у НФаУ. За результатами дослідження в середньому 79,3% здобувачів вищої освіти у період навчання в НФаУ жодного разу не стикалися з порушеннями академічної доброчесності та не здійснювали їх. Згідно відповідей респондентів найчастіше порушення академічної доброчесності – це списування, дозвіл іншим здобувачам на копіювання власних робіт.

За даними дослідження 29,2% опитаних за час навчання у НФаУ хоча б один раз стикалися з проблемними ситуаціями. Найчастіше проблеми, що виникали, були пов'язані з труднощами у навчанні, великим навчальним навантаженням, зі складністю поєднання навчання в університеті та роботи, з професійним самовизначенням та особистим життям (табл. 4).

Респонденти в цілому скоріше задоволені *дієвістю процедури реагування на скарги та врегулювання конфліктних ситуацій* – 4,12 за п'ятибальною шкалою.

**Проблемні ситуації, з якими стикалися здобувачі вищої освіти за час навчання у
НФаУ, %**

№	Проблемні ситуації	%
1	Труднощі у навчанні, велике навантаження	40,5
2	Складність поєднання навчання в університеті та роботи	39,7
3	Труднощі у професійному самовизначенні, невпевненість у правильності вибору професії, спеціальності	25,4
4	Проблеми, пов'язані з особистим життям (сім'я, любов, друзі)	15,3
5	Конфліктні взаємовідносини з викладачем	8,5
6	Проблеми соціально-психологічної адаптації до навчання в університеті	4,2
7	Конфліктні ситуації в групі або з іншими здобувачами вищої освіти	3,6
8	Конфлікти, пов'язані з процедурою проведення контрольних заходів або їх результатами	2,4
9	Конфліктні взаємовідносини з деканатом	1,9
10	Дискримінація (за статтю, національною або расовою приналежністю тощо)	0
11	Сексуальне домагання	0
12	Вимагання коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ для допуску, складання заліку або іспиту, покращення успішності з дисциплін.	0
13	Корупція, хабарництво	0

Навчаючись у Національному фармацевтичному університеті, здобувачі вищої освіти отримують організаційну, консультативну, інформаційну підтримку та за потреби їм може бути надана соціальна та психологічна допомога, підтримка у працевлаштуванні. Згідно результатів опитування здобувачі вищої освіти скоріше задоволені рівнем *організаційної та консультативної підтримки, що їм надається деканатом, викладачами та працівниками кафедр, рівнем інформування щодо університетських подій, рівнем психологічної, соціальної підтримки та допомоги у працевлаштуванні* (табл. 5). В межах опитування респонденти мали можливість висловити зауваження або пропозиції щодо навчання за освітньою програмою. Близько 16,3% опитуваних надали такі пропозиції, серед них:

- залучення більше практикуючих косметологів до освітнього процесу, особливо до практичних занять;
- необхідно більше часу для відпрацювання практичних навичок;
- збільшити базу навчальних відеороликів та презентацій по темах профільних освітніх компонент.

Оцінка рівня задоволеності респондентів існуючими в НФаУ механізмами підтримки здобувачів вищої освіти (за п'ятибальною шкалою)

Напрямок підтримки	Середнє
Організаційна та консультативна підтримка (співробітниками деканату, кафедр, підрозділів університету)	4,24
Інформаційна підтримка (забезпечення навчально-інформаційними матеріалами і відкритим доступом до регламентуючих документів освітньої програми)	4,18
Психологічна підтримка (психологічна служба НФаУ)	4,12
Соціальна підтримка (матеріальна допомога, юридична консультація)	4,10
Підтримка здобувачів вищої освіти у працевлаштуванні та сприяння кар'єрному старту	4,08

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ:

1. За результатами дослідження можна зробити висновок, що в цілому здобувачі вищої освіти задоволені якістю освітньо-професійної програми «Технології парфумерно-косметичних засобів» (ступінь вищої освіти – магістр) та освітнього середовища НФаУ.

2. На думку здобувачів вищої освіти, зміст освітньої програми, її ціль та очікуванні результати навчання в цілому відповідають останнім тенденціям розвитку сфери професійної діяльності; навчання за програмою сприяє розвитку soft skills та можливості легко отримати роботу після закінчення університету.

3. Здобувачі вищої освіти, що навчаються за програмою, володіють необхідною інформацією про цілі та зміст, очікувані результати навчання, порядок та критерії оцінювання освітніх компонент. В цілому вони задоволені організацією освітнього процесу та рівнем досягнутих знань, практичною підготовкою, високо оцінюють рівень професійної майстерності науково-педагогічних працівників. Здобувачі вищої освіти задоволені освітніми компонентами, що входять до складу освітньої програми, але хотіли би збільшення навчального часу для освітніх компонент професійного спрямування та збільшення частки практичних занять.

4. Здобувачі вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою, ознайомлені з політикою академічної доброчесності в університеті та більшість з них її дотримується.

5. Здобувачі вищої освіти задоволені механізмами підтримки, що діють в університеті (організаційна, інформаційна, психологічна та інші напрями підтримки). За час навчання у НФаУ найчастіше здобувачі стикалися з проблемними ситуаціями, що були пов'язані з труднощами у навчанні, великим навчальним навантаженням, складністю поєднання навчання в університеті та роботи, професійним самовизначенням або особистим життям.

Заступник директора ННПФ
– завідувач НМЛ з
фармацевтичної освіти, доц.

Ольга ГЕРАСИМОВА